

ZPRAVODAJ

PRACHATICKÉHO MUZEA
2/2014

VÝSTAVY:

HLAVNÍ BUDOVA - Velké náměstí 13

13. června - Čtyři svatby stačí, drahoušku (do 31. srpna)

Čtyři svatby stačí, drahoušku

Secesní svatební šaty (vpravo) a svatební šaty z 30. a 40. let 20. století (u okna)

Když se řekne svatba, představí si snad každá žena (a možná i muž) nevěstu v krásných bělostných šatech. Právě na toto téma se zaměřila výstava Čtyři svatby stačí, drahoušku v Prachatickém muzeu. Čtyři svatby - čtyři generace nevěst. Proměny svatebních šatů během 20. století ukazující zároveň proměny doby i proměny ženské role, to je nosné téma naší výstavy. A drobné exkursy jak do století 19., tak do století 21. To vše by se nám nepodařilo předvést bez vstřícnosti kolegů z jiných muzeí, a především pak bez zájmu veřejnosti, která nám s důvěrou poskytla pravé rodinné poklady - ať už fotografie, nebo šaty či doplňky. Jenom díky nim můžeme představit opravdu bohatou kolekci. Unikátní svatební šaty z roku 1812, svatební čepeček z poloviny 19. století, několikery secesní svatební botky i šaty. Šaty z 30. i 40. let, svatební kostýmek z let 50., rozdílné linie v 60. letech a tak dále téměř až po aktuální kolekce svatebních salónů. Nebyly to vždy jen luxusní materiály, které se na svatební šaty volily. A zdaleka ne vždy byla tou jedinou svatební barvou bílá. To můžeme nejlépe vidět i na množství svatebních

fotografií, které se nám sešly. Děkujeme všem, kteří se s námi na této výstavě účastnili. A jestli snad máte pocit, že přece také máte ještě doma svatební boty, závoj nebo šaty, které by ve sbírkách neměly chybět, nestyďte se je přinést. Vždyť jenom na nás záleží, co budou o historii vědět naši vnuci...

Čelenka s perlami

Klobouček
s francouzským závojem

Svatební fotografie ze sbírek Prachatického muzea

Muzejní noc

Pátek 13. je tradičně považován za smolný den. Nevím, jak ten letošní červnový probíhal jinde, ale v Prachatickém muzeu šlo všechno jako na drátkách. Právě na tento den totiž připadla muzejní noc, a jelikož byla provázána s vernisáží výstavy Čtyři svatby stačí, drahoušku, dostalo se jí přízviska svatební.

A co že se to tedy v Pátek třináctého na muzejní svatební noci dělo? Celý večer zahájil několika stylově laděnými skladbami Klarinetový soubor Prachatic, pan ředitel přivítal návštěvníky a sestry Šimovy nás potěšily zpěvem vlastní verze svatební písně. Následovala módní přehlídka svatebních šatů ze salonu Valentýnka a představení ochotnického divadelního souboru ŠOS Prachatic. Nesměla chybět ani komentovaná prohlídka nové výstavy. Ve večerních hodinách se zopakovala módní přehlídka a muzejní noc uzavřela již tradičně komentovaná prohlídka expozice Zlaté stezky v podání PhDr. Františka Kubů.

Modelky ze SPGŠ předvedly současné svatební šaty

Kromě výše zmíněného programu byly návštěvníkům k dispozici herní prvky, tematicky spojené s výstavou a nutno říci, že sklidily úspěch, stejně jako výstava samotná.

Výstava Andreas Hartauer a jeho šumavská hymna

V rámci projektu Porta culturae uspořádalo Prachatické muzeum malou výstavu věnovanou Andreasi Hartauerovi. Tento rodák ze stašské rychty se proslavil jako autor textu písně Tief drin im Bohmerwald - Tam v krásné Šumavě, která se stala neoficiální hymnou českých i německých obyvatel Šumavy. Podstatnou část materiálů umožnilo využít Bohmerwald muzeum ve Vídni, jehož správce dr. Gernot Peter ochotně poskytl vše, co k danému tématu bylo potřeba. Výstava vznikla poměrně rychle. Základní informace textové i ilustrační byly umístěny na osmi panelech. Mezi nimi byl umístěn monitor s voličem programů. Ten umožnil shlédnout natočené živé nahrávky písně nebo různé podoby šumavské hymny ze zvukového archivu Českého rozhlasu v Českých Budějovicích, které byly doplněny obrazovým a filmovým materiálem.

Dokončení instalace výstavy v bavorském Ludwigsthalu - zaměstnanci Prachatického muzea společně se členy Klostermannova spolku.

Když výstava v Prachatickém muzeu v prosinci 2013 skončila, putovala po pár týdnech do bavorského Ludwigsthalu, kde ji během jednoho měsíce shlédlo na dvě stovky návštěvníků. V dubnu letošního roku byla výstava instalována v Regionálním muzeu Český Krumlov. Tam ji navštívilo více než 1000 zájemců. Dalšími místy, kde byla představena, bylo informační centrum v Nezdicích na Šumavě a Centrum Adalberta Stiftera v Horní Plané. Pro příští rok projeví zájem kulturní instituce ve Waldkirchenu. Po skončení této pouti budou panely uloženy v depozitářích muzea a monitor bude využit pro další výstavy.

Čkyně (pošumavské záměčky - 6.)

Nedaleko na sever od Vimperka v líbezně pahorkatině nad řekou Volyňkou se rozložilo městečko Čkyně. Na západním okraji naň z dominantní polohy shlíží kostel svaté Máří Magdalény a přímo naproti strmí vysoký vrch se starobylým keltským hradištěm Věneč. Nedaleko náměstíčka se nenápadně ukrývá jednoduchý jednopatrový zámek, dnes sídlo obecního úřadu. Mezi zámkem a kostelem došlo v 18. století k bitce mezi habsburským a francouzským vojskem, jedné z mála ve zvláštním tažení rokokových kavalírů z Francie do Čech na počátku vlády Marie Terezie.

Jméno Čkyně se poprvé objevuje v roce 1243. Mezi služebníky strakonických johanitů se tehdy uvádí jakýsi Bedřich ze Čkyně se svými syny a jeho potomci se ve Čkyni udrželi až do roku 1422. Část čkyňského statku však již od poloviny 14. století drželi majitelé vimperského panství a ti jej nakonec získali celý. Při dělení vimperského panství v roce 1531 připadla Čkyně Janu Malovcovi z Chýnova. Jeho syn Ezachiel si tu na přelomu 16. a 17. století postavil renesanční tvrz. Po Malovcích na Čkyni seděli Chřepičtí z Modliškovic, kteří ji v roce 1666

Hlavní průčelí zámku

prodali Geršdorfům z Geršdorfu. Při této prodeji se dovídáme, že k panství patřila kamenná tvrz, pivovar, čtyři dvory, městečko Čkyně a čtyři vesnice. Geršdorfové se v hezkém kraji nad Volyňkou dlouho neohřáli; již v roce 1690 Čkyni získal Václav Milota Hrušovský z Hrušova. Hrušovští pocházeli z Hrušova u Mladé Boleslavi a některé statky vlastnili také na Mělnicku. Na Čkyni sídlili již půl století, když v roce 1740 vymřeli Karlem VI. po meči Habsburkové a mladou panovnici habsburského soustátí a dceru Karla VI. Marii Terezii napadlo několik evropských mocností s úmyslem rozchvátit její říši. Začal pruský král Fridrich II. a na podzim roku 1741 vpadly do Čech najednou tři armády- francouzská, bavorská a saská. Společně dobyly Prahu a na český trůn dosadily bavorského kurfiřta Karla Albrechta. Vznikl tím zajímavý bavorsko-český státní útvar, který nespojoval jen společný původ názvu země, ale také velmi podobná mentalita obyvatel. Zároveň se českých zemí poprvé dotklo rokoko, neboť francouzská armáda, provázená zástupy sloužících, kuchařů, kadeřníků, komediantů, metres a kurtizán, s sebou přivázela i „životní nezbytnosti“ přejemnéle rokokové společnosti - vybrané lahůdky, bedny voňavek, líčidel, paruk a pudru, slunečníky, noční košile, papoušky a jiné domácí mazlíčky.

Karel Albrecht a Marie Amalie, panovnický pár česko-bavorského soustátí

Cizí vojenské posádky se rozlily po Čechách a chystaly se tu přečkat zimu. Jižní Čechy obsadili Francouzi a velký oddíl se usadil ve Volyni. Na počátku února 1742 vyslal tamní velitel markýz Ximenes malý oddíl vozatajstva se zásobami a s doprovodem do Vimperka, vzdáleného necelých 20 kilometrů. Rakušané

v nedalekých Prachaticích, Vlachově Březí a v Bavorově se o tom dozvěděli a vyslali proti transportu 600 jezdců. Rakouští kyrysníci, dragouni a husaři dostihli Francouze 4. února u Čkyně. Francouzská kolona právě opouštěla městečko ve směru na Vimperk a její velitel zpozoroval Rakušany až v poslední chvíli. Nařídil ihned ústup na kostelní návrší, vozy dal zavést za kostel a s vojáky se opevnil na hřbitově obehnaném hradbou. Poloha to byla výhodná, neboť dodnes odtud lze přehlédnout širý kraj a útočníci byli nuceni postupovat do kopce. Francouzi měli jen 60 pěšáků a 150 jezdců a museli odolávat trojnásobné přesile. Velitel vyslal ještě před příchodem Rakušanů jednoho jezdce do Volyně pro posily a výzvu rakouského velitele ke kapitulaci galantně odmítl. Rozpoutal se boj a s velkou urputností trval celé tři hodiny. Jezdci museli na obou stranách sesednout s koní a bojovat pěšmo. Nepřetržitá střelba byla slyšet široko daleko a v obyvatelích městečka i nedalekého zámku byla jistě malá dušička. Francouzi všechny útoky odrazili a vyslaný posel zkratkou přes kopce u Nahořan přivedl včas pomocný oddíl podplukovníka Montaubona. Každý francouzský jezdec přivezl na svém koni jednoho pěšáka a všichni vpadli rakouským jezdci do boku. Ti se brzy dali na útěk a pod starobyklým Věncem prchali na východ k Prachaticím a k Vlachovu Březí. Francouzi je nijak nepronásledovali a po krátkém odpočinku šťastně dovezli své zásoby do Vimperka. Čkyňský zámek a kostel se tak staly svědky

Francouzská pěchota

Rakouská jízda

Zadní trakt zámku

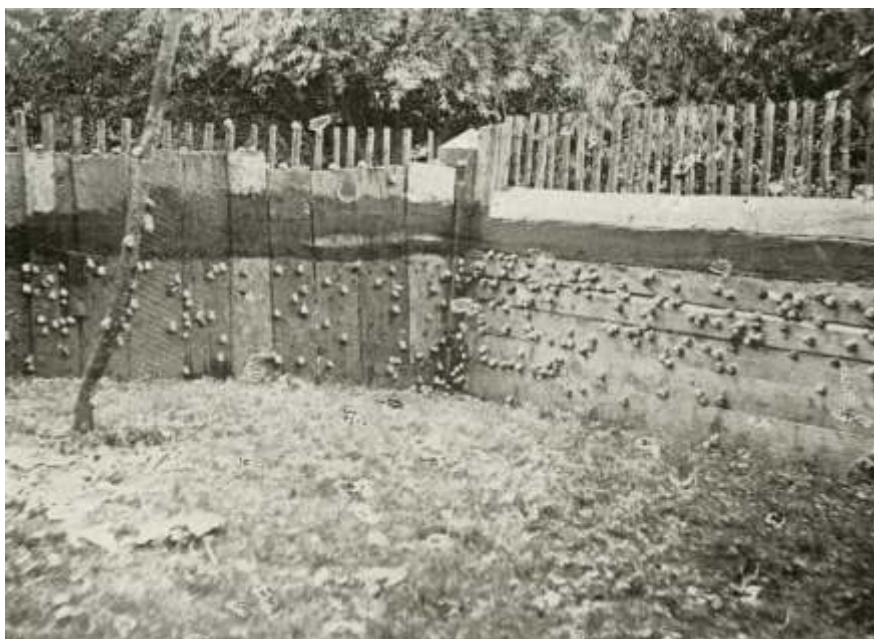
Kostel sv. Maří Magdalény

jednoho z mála úspěchů francouzských zbraní v této válce. Do konce roku 1742 poražená francouzská armáda opustila Čechy a také česko-bavorské soustátí přestalo existovat.

Starosti našich předků

Chov hlemýždů (plžů) jedlých

Brzo přijde již doba předvánočních trhů, kdy uvidíme za výkladními okny obchodů s lahůdkami mezi jiným také jedlé plže. V červenci sbírají se plži na vinicích, u lesů atd., dávají se do ohrad (plžáren), kde jsou držáni a živeni. Plžárny zřizovány jsou na travnatých místech, jež jsou dokola ohraženy. Poněvadž plži dovedou přelézti sebe obtížnější překážky, je nutno, by se z plžáren nerozutekli, natřítí vrchní část prkenného plotu lepkavou hmotou, nebo ještě lépe napnout nad celou ohradou drátěnou síť. Krmení jsou kapustou, vařenými brambory, kuchyňskými odpadky atd. Na podzim plži zavírají se ve svých skořápkách tenkou

vápenitou vrstvou k zimnímu spánku a tu teprve jsou sbíráni a před vánocemi rozesíláni do světa. Chov plžů jest prastarého původu. Zejména Římané, jejichž mlsné jazyky tolik lahůdek spotřebovaly, mívali rozsáhlé plžárny. Nyní plži pěstování jsou v Čechách na Mělnicku, Mladoboleslavsku a Turnovsku, též na Šumavě a v Krkonoších.

Český svět 1907

PUBLIKACE K ZAKOUPENÍ:

ZLATÁ STEZKA - Sborník Prachatického muzea

- ročník 14, 2007 (92,-Kč)
- ročník 15, 2008 (120,-Kč)
- ročník 16, 2009 (140,-Kč)
- ročník 17, 2010 (85,-Kč)
- ročník 18, 2011 (93,-Kč)
- ročník 19, 2012 (117,-Kč)

ZLATÁ STEZKA 1. Prachatice - státní hranice

- František Kubů, Petr Zavřel (280,-Kč)

ZLATÁ STEZKA 2. Vimperk - státní hranice

- František Kubů, Petr Zavřel (290,-Kč)

ZLATÁ STEZKA 3 Kašperské Hory - státní hranice

- František Kubů, Petr Zavřel (350,-Kč)

PŘÍBĚHY Z PLÁNÍ - Pavel Fencel, Jan Antonín Mager (40,-Kč)

KLOSTERMANNOVÉ NA ŠUMAVĚ - Jan Antonín Mager,
Pavel Fencel (30,-Kč)

KAPLE PRACHATICKA POHLEDEM GENEALOGA - Jan Antonín
Mager (65,-Kč)

RYTMISTR FRANZ WOLSCHANSKY - Jan Antonín Mager (35,-Kč)

KONTAKT:

Prachatické muzeum

Velké náměstí 13, 383 01 Prachatice

tel.: 388 311 419

E-mail: muzeumpr@achatickemuzeum.cz

www.prachatickemuzeum.cz

Zpravodaj Prachatického muzea

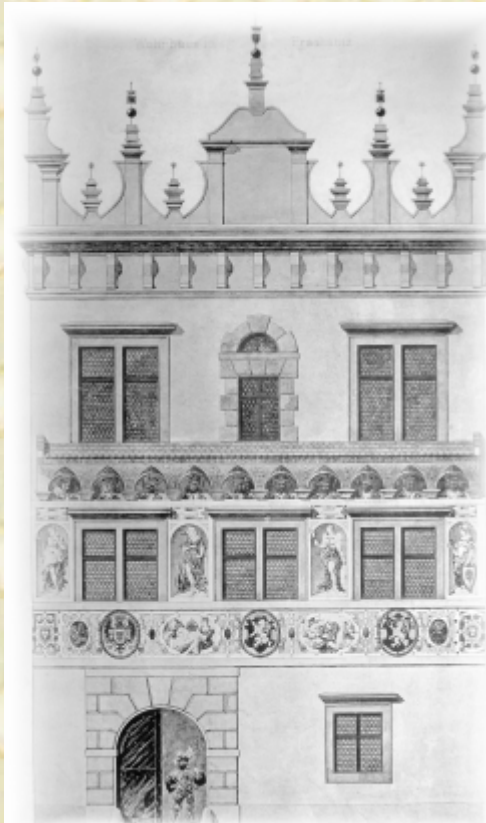
Text, foto: odborné oddělení PM

Grafické zpracování, tisk:

Zdenka Oberfalcerová

Vydalo: Prachatické muzeum 2014

Propagační tiskovina - neprodejné

Svatební muzejní noc

13.6. 2014

17:00 Zahájení muzejní noci
a vernisáž výstavy
Čtyři svatby stačí, drahoušku

17:30 Přehlídka svatebních šatů
salonu Valentýnka

18:30 Komentovaná prohlídka
nové výstavy

19:00 Vystoupení ŠOS Prachatic

21:00 Přehlídka svatebních šatů
salonu Valentýnka

22:00 Komentovaná prohlídka
expozice Zlaté stezky

Po celou dobu
trvání muzejní noci
budou probíhat veselé
hry a soutěže
pro všechny
věkové kategorie

C. L. H.

Jihočeský kraj

PRACHATICKÉ
MUZEUM

 Český rozhlas
FM 106.4

Titulní strana: Svatební truhlička ze Šumavy, dat. 1829, detail